

פרשת נִשְׁלַח — מעשה שמעון ולוי

בפרשת השבוע מסופר על מעשיהם של שמעון ולוי שהרגו את כל אנשי שכם, אחרי ששכם בן חמור חטף ועינה את דינה.

הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק ט הלכה יד) פסק שמעשיהם של שמעון ולוי היו על פי ההלכה: שכם חטף את דינה ולכן עונשו מיתה, ואנשי שכם היו מחויבים על פי ההלכה לדון את שכם ולשחרר את דינה, ומכיוון שלא עשו כך התחייבו כולם מיתה.

שואל המהר"ל בספרו "גור אריה": מדוע הרגו את כל תושבי שכם? אולי היו שם חפים מפשע שלא הסכימו לחטיפה של דינה!

והתשובה שלו: מכיוון שאחד מתושבי שכם חטף, טימא ועינה את דינה בת יעקב, מוצדק להעניש ענישה קבוצתית ולהילחם נגד כל תושבי שכם, ואין חובה לבדוק כל אחד מה מידת המעורבות שלו במעשה. והוסיף המהר"ל שכך צריך לנהוג בכל המלחמות, ונגד כל אומה שמכריזה עלינו מלחמה, עלינו לנהל מלחמה כוללת מבלי לבדוק מי היחידים שפגעו בנו ומי לא. אין חפים מפשע במלחמה בין אומות.

במדרש "בראשית רבה" (פרשה פ, ופירוש עץ יוסף שם) מסופר על הוויכוח שהיה בין יעקב אבינו לשמעון ולוי. יעקב אבינו טען שפעולת התגמול שעשו שמעון ולוי מסכנת את כל משפחת יעקב, שעכשיו עלולה לעמוד בפני מלחמת נקם של עמי כנען. לעומת זאת, טענו שמעון ולוי שהבלגה על חטיפת דינה, ללא תגובה קשה ותקיפה, מסוכנת עוד יותר, כי היא "תזמין" פגיעות נוספות במשפחת יעקב. אבל עכשיו שעמי האזור יראו מה סופו של מי שנוגע בבת ישראל, הם לא יעזו לעשות זאת פעם נוספת. מי צדק בוויכוח זה?

ר' יצחק אברבנאל מצא בתורה הוכחה שהקב"ה הסכים עם דעתם של שמעון ולוי. כך חותמת התורה את הפרשה: "וַיִּסְעוּ, וַיְהִי חַמַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סָבִיבֵיהֶם, וְלֹא רָדְפוּ אֶתְרֵי בְנֵי יַעֲקֹב" (לה.ה). הרי לנו שבמבחן התוצאה נוצר "מאזן אימה", ויושבי כנען נמוגו והבינו שלא כדאי להתעסק עם בני יעקב.

למדנו מכאן שכוח ההרתעה הוא הדבר המועיל ביותר כדי להשיג שקט, ביטחון ושלום.